

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ובירורי יוחסין

נימוקי דין תורה זה מתוך הנפסק באחד מסניפי בית הדין בבני ברק ובקרית ספר (מודיעין עילית) בשבתו כבוררות וכבית הוראה לממונות במעמד שני צדדים, ע"י דיין יחיד או מותב תלתא

(תיק זה פורסם כבר בחוברות המודפסות של בית הדין)

תיק מס' 2750.

דין ודברים שנטען בין בית כנסת שארגן הגרלות לתורמים לישיבת בין הזמנים שמתקיימת בו, לבין אברך שתרם ולא קיבל השתתפות בהגרלה.

ואלו טענות הצדדים: הגבאי מספר שבמשך רוב ימי בין הזמנים אספו כסף רק עם ארגון א' שלוקח 6% מהתרומות, ומביא כרטיסי הגרלות לכל התורמים מסכום נמוך ומעלה (מ-100). ורק בשבוע האחרון עקב אי עמידה ביעד התרומות לצורך המילגות הסכימו להרשם גם אצל ארגון ב' שלוקח 10% מהתרומות ומביא כרטיסי הגרלות לתורמים מסכום גבוה ומעלה (מ-500).

הגבאי פרסם במודעות על ביהכ"נ את הפרסים וכו'. וכן פנה למי שכבר תרם במסגרת ארגון א' שיוסיפו על תרומתם הראשונה מעט או הרבה לפי מה שיהיה אפשרי להכניסם להגרלה הנוספת. למי שלא תרם בעבר והגיע לתרום רק כעת, גם אם הסכום היה גבוה, אם לא ביקש טופס הצטרפות להגרלה של ארגון ב', הכניסו הגבאי להגרלה רק של ארגון א', כדי לחסוך בהעברת העמלה הגבוהה לארגון ב', לטובת ישיבת בין הזמנים.

לטענת הגבאי האברך תרם ביום האחרון, אכן אחרי שב' הארגונים כבר פרסמו שניתן לתרום דרכם ולהשתתף בב' ההגרלות, אבל היות ומלכתחילה בא לתרום 600 שקל ולא היה צורך לשדלו להוסיף כדי להשתתף גם בהגרלה ב', והיות ולא ביקש למלא פרטים בכרטיס

השתתפות בהגרלה ב', רשם אותו רק בהגרלה א', בעיקר כדי לחסוך את העמלה הגבוהה של ב'.

לטענת האברך, התברר לו שהתורם שעמד לפניו ותרם רק 400 שקל, אחרי שבעבר תרם 100, קיבל בעבר כרטיס להגרלה א' וגם כעת כרטיס להגרלה ב'. וכיצד יתכן שתורם אחד על 500 יקבל זכויות של 2 הגרלות, ותורם שני שתורם באותו מעמד מיד אחריו סכום גדול יותר, יקבל זכות השתתפות רק בהגרלה אחת.

אחרי בירור כל הטענות ואין סתירות בין הצדדים הוכרע למעשה: שאם היה מדובר במכירה, או בהגרלה של חולין, היה צדק עם הקונה. אבל בתרומה לצדקה כרטיסי ההגרלות הן רק בונוס, וא"א להגדירן כמכירת כרטיסים. שהרי ניתן לתרום גם מכספי צדקה ומעשרות שאסור לרכוש בהם דברים לעצמו. א"כ זה רק "מתנה". ובמתנה הנותן קובע את הכללים גם לא לפי דעת והגיון המקבל. ובלבד שלא היה רשום להדיא דבר שאין מקיימים. אך בנידו"ד כל מה שפורסם תואם עם מה שקיימו. רק שאי"ז הגיוני.